

RUTH

1 A nga bo na, melu betyi'i mejô be nga jôô, mfumbalé ya zaé a nga to si éte. Ane môt éziñe ya Bethléhem-Juda a nga kôlô a ke bo ntabe si ya Moab, émien, a minga wé, a bo be fam bé bebaé. 2 Môt ate a mbe jôé na, Élimélec, a minga wôé a mbe jôé na, Naomi, a bo befam bé bebaé be mbe môé na, Malchon a Kiljon, bôte ya Éphrata ya Bethléhem-Juda. Ane be nga kui si ya Moab a tabe wé. 3 Ane Élimélec, nnôme Naomi, a nga wu ; ane minga ate a nga li'i, a bo be fam bé bebaé. 4 Ane be nga lu'u bengone ya Moab ; wua a mbe jôé na Orpa, nyô mbo' a mbe jôé na, Ruth : ane be nga tabe wôé bebé mimbu awôm. 5 Ane Malchon ba Kiljon be nga wu bebaane ; ane minge ate a nga li'i te fe bone bé bebaé a nnôm.

6 Ane a nga kôlô si ba be mimbom mié, ane a ye bulan a kôlô si ya Moab: amu a nga wô' éyoñ a nga to si ya Moab aval ane Jehova a maneya jome bôte bé a ve be bidi. 7 Ane a nga kôlô vôm a nga to, ba be mimbom mié mibaé; ane be bga ke zen a bulane si ya Juda. 8 Ane Naomi a nga jô mimbom mié mibaé na, Kelan, môt ase a bula'ane nda nyia: Jehova a mvama'ane mia, aval ane mi nga bo ba be nga wu a ma. 9 Jehova a kañese'e na, mi yen awo'an, môt ase nda nnôme wé. Ane a nga latane be menyu, ane be nga bete metyiñe yôp a yi. 10 Ane be nga jô nye na, Momo, ve bia be wo bi aye ke be bôte bôé. 11 Ane Naomi a nga jô na, Bula'an, A bengo bam: bia be mia bi aye ke amu jé ? ye me ngenane bo be fam abum, na, mbe bete b'aye bo benyo beyôm ? 12 Bula'an, A bengo bam, kelane mi ake; amu me dañeya nnôm, te fe ngul ya bi fam. Ja'an m'ajô na me to ndi nlem, a kôsa bo m'aye bi nnôm alu di, a biaé fe bo be fam; 13 ye mi ne ngule ya jibi yange akekui b'aye bo benya bôtô ? ye mi aye tabe te beyôm amu ajô te , momo, A bengo bam ; amu m'adañe wô'ô mia éngôngo, amu wo Jehova ô keya me ngame yat. 14 Ane be nga beta bete metyiñe yôp, a beta yi : ane Orpa a nga latane ntyi wé anyu; ve Ruth a nga wubane nye.

15 Ane a nga jô na, Tame yen, nyo mvan a bulaneya be bôte bé, a be zambe wé: bula'an ô tôñe nyo mvan. 16 Ruth a nga jô na, Te tindi me na me li'i wo, a bulan a bo te tôñe wo; amu vôm w'ake, vôm ate m'aye ke; vôm w'atabe, vôm ate m'aye tabe; bôte bôé b'aye bo bôte bam, a Zambe wôé a ye bo Zambe wom; 17 vôm w'awu, vôm ate m'aye wu, a vôm ate m'aye jambe: ve Jehova a mbo me nalé, a jam d'adañ, vengevenge ve awu d'aye kandé bia wo. 18 Eyoñ a nga yene na, a tyi'ya na ba nye be ke, a nji fe beta kobô nye.

19 Nalé be bebaé be nga ke akekui be nga kui Bethléhem. A nga bo na, éyoñ be nga kui Bethléhem, ngumba nlam ô nga kutane amu ajô dap, a binga be nga jô na, Ye Naomi nyô ? 20 Ane a nga jô be na, Te loene me Naomi, lo'ene me na Mara; amu Nyô A ne Ngule Ese a dañeya liti me abé. 21 Me nga bili biôm abui éyoñ me nga kôlô, ve Jehova a beteya bulane me ja dam te ke jôme mo ; mi aloene me Naomi amu jé, éyoñ éte Jehova a maneya lepe ma, a Nyô A ne Ngul Ese a litiya me abé ? 22 Nalé Naomi a nga bulan, ba Ruth ngone ya Moab, mbome wé, nnye ate a nga bulan a so'o si ya Moab : ane be nga kui Bethléhem éyoñ be nga taté vaa orge mefup.

2 Naomi a nga bili môt a nga vuman nnôm, a mbe éwôlô môte ya akum, a to nda bôt Élimélec ; a mbe jôé na, Boaz. 2 Ane Ruth ngone ya Moab a nga jô Naomi na, Kañese'e na me tame ke afup, a kôan orge be môt a ye ko me éngôngo. Ane a nga jô nye na , kelek, A ngo jam. 3 Ane a nga ke suan afup, a kôan orge bebo bisaé be nga ke b'alik: ve a nga teme na, afup a nga kôan orge e mbe afupe Boaz, môte ya nda bôt Élimélec. 4 A teme na, Boaz a nga so Bethléhem , a jô bebo bisaé na, Jehova a tabe'e be mia. Ane be

Rev. Matthias MEYE

nga yalane nye na, Jehova a bota'ane wo. 5 Ane Boaz a nga sili môte wé a nga bo a ba'ale bebo bisaé na, Za a ne ngone nyô ? 6 Ane môt a nga bo a ba'ale'e bebo bisaé a nga yalan a jô na, A ne ngone ya Moab, nnye ba Naomi be nga so si ya Moab: 7 a nga jô na, M'aye'elane wo na, kañese'e na, me kôan a tope biôm bebo bisaé b'alik vôm b'abôé mimbom. Nalé a te zu a tabe ataté mam me tyé azukui éyoñe ji, ve a te wo'ane tyôtyoé nda.

8 Ane Boaz a nga jô Ruth na, ke ô wô'ôya, A ngo jam ? Te beta ke kôan afup afe, nalé fe te kôlô va, ve ô tabe'e va vôm bebo bisaé be binga bam be to. 9 Tame ke mis afup afup vôm b'ake b'akôan, kele' w'atôñe be: ke m'ate tu'a kate bendômane bete na, b'aye bo te nambe wo ? éyoñ w'awô' évé, ô kele' nyu mendim mende'e bendômane bete be maneya lap. 10 Ane a nga kumbu si, a buti asu si, a jô nye na, Amu jé m'ate yene mvam be wo, ane ô nga simesane ma, éyoñ éte me to ngon ya ayoñ afe ? 11 Boaz a nga yalan a jô nye na, be nga tu'a kate me mam mese ô nga bo nyo ntyi ataté éyoñ nyo nnôm a nga wu; a aval ane ô nga li' éso ba nyua, a si ô nga bialé, a zu be bôt ô nji tame yem. 12 Jehova a yaka'ane wo jam ô nga bo, a ma'ane môé me bo'anen be Jehova, Zambe ya Israël, mefape mé ô nga zu sobô si. 13 Ane a nga jô na, A tate wom, kañese'e na me yen mvam be wo; amu ô volôya me nlem, a amu ô kobôya mbo ésaé minga wôé mvam, a kôsa bo me nji bo aval ane minga wua ya bebo bisaé be binga bôé.

14 Eyoñ be nga di, Boaz a nga jô nye na, Subu'u nne, ô di fembé, a dup éfuse fembé jôé mfiãñ été. Ane a nga tabe si mfôm bebo bisaé; ane be nga kee nye mimbubane mi fôn, ane a nga di, a jaé, a bu'u fe. 15 Eyoñ a nga kôlô si a ke kôan, Boaz a nga ve bendômane bé atiñ, a jô na, Kañesa'ane na, a kôan ja'ane vôm mimbom mi né, te kobane nye abé. 16 A mi va'a fe mbok mimbom été a li' a jô'ô, ane a ye to'é nye, môt te bame nye.

17 Nalé ate a nga kôan afup akekui mam me ngô'é; ane a nga tya'a nyô a nga kôan, a mbe bebé biate bi orge awôm. 18 Ane a nga nyoñe nye, a ke nlam; ane ntyi a nga yene nyô a nga kôan: ane a nga to'é bika'a a nga naan éyoñ a nga jaé di a ve nye. 19 Ane ntyi a nga sili nye na, W'ate kôane vé den ? a w'ate bo ésaé vé ? ébotan a môt a te ko wo éngôngo. Ane a nga kat ntyi môt a nga bo ésaé, a jô na, Môt m'ate bo ésaé den a ne jôé na, Boaz. 20 Ane Naomi a nga jô mbome na, Jehova a bota'ane nye, nyô a nga bo te vaa mvame jé mfa'a ya ba be vee a ba be nga wu. Ane Naomi a nga jô nye na, Môt ate a vumane bia, môte wua ya nda bôte jangan. 21 Ane Ruth ngone ya Moab a nga jô na, Ya, a te jô me na, o tabe'e be bendômane bam, akekui be maneya kôane bidi biam bise. 22 Ane Naomi a nga jô mbome wé na, A ngo jam, a ne mvaé mia bebo bisaé be binga bé mi bo mi kelek, nalé b'aye bo te tôbane wo afup éziñ afe. 23 Nalé a nga tabe vôm bebo bisaé be binga be Boaz be nga to, a bo a kô'an akekui éyoñ be nga mane vaa orge a nlisi; ane a nga tabe be ntyi.

3 Ane Naomi ntyi wé a nga jô nye na, A ngo jam, ke m'aye jeñe wo awo'an ane wo ye yene mvaé ? 2 Ye Boaz, môt ô nga bo ô tabe'e be bebo bisaé be binga bé, a nji bo môt a vumane bia ? Tame yen, a se'ese orge vôm b'avaa bidi bikôla'a alu ya den. 3 Ajô te tame woban mendim, a woban mbon, a jaé ngômesane jôé, ô ke vôm b'avaa bidi bikôla'a; ve te yebe na, môt ate a yeme wo akekui a maneya di a nyu. 4 A ye bo na, éyoñ a ye jô'ôbô si, w'aye tu'a yemelane vôm a ye bômbô, w'aye ke valé, a vaa nye éndelé mebo, a jô'ôbô si ; a émien a ye kate wo jam w'aye bo. 5 Ane a nga jô nye na, M'aye bo mam mese w'ajô.

6 Ane a nga ke vôm be nga vaa bidi bikôla'a, a bo mam mese ntyi a nga lepe nye. 7 Eyoñ Boaz a nga mane di a nyu, a nlem wé ô nga vak, ane a nga ke jô'ôbô si mvus avis orge: ane a nga zu ôte'etek, a vaa nye éndelé mebo, a jô'ôbô si. 8 A nga bo na zañ alu, môt ate a nga ko woñ, a kôñelan; a teme na, minga a njô'ô nye mebo nké. 9 Ane a nga sili na, ô ne za ? A nga yalane na, Me ne Ruth, mbo ésaé minga wôé ; ajô te tame buti mbo ésaé minga wôé éndelé jôé nyô ; amu wo ô ne môt a vumane bia bebé. 10 Ane

a nga jô na, Jehova a bota'ane wo, A ngo jam : mvam ô nga su'ulane liti j'adañe nyô ya atata'a, amu ô nga bo te tôñe bendôman, ja'an ba be ne azoé nge ba be ne akum abui. 11 Ajô te, A ngo jam, te ko woñ ; m'aye bo wo mam mese w'ajô; amu bôte bese ya nlame wom b'ayeme na, ô ne mvo'é minga. 12 E ne fo'onalé na ma me ne mô't a vumane mia bebé ; ve a kôsa bo nalé, mô't mfe a dañe me bebé. 13 Tabe' alu di, a ye bo na, mam me tyé, nge a ye kômbô bo wo ane mô't a vumane mia a yiane bo, wôna mvo'é; a tame bo ane mô't a vumane mia a yiane bo: ve nge a ye bo te kômbô bo wo ane mô't a vumane mia a yiane bo, ane Jehova a vee : jô'ôbô'ô si akekui mam me tyé.

14 Ane a nga jô'ôbô nye mebo nké akekui mam me tyé : ane a nga kôlô si éyoñ éte mô'te wua a ngenan te yeme nyô mbok. Amu a nga jô na, Te kañese na be yeme na, minga a te zu vôm b'avaa bidi bikôla'a. 15 Ane a nga jô na, Za' éndelé ô be'e, ô kôme bi je ; ane a nga kôme bi je ; ane a nga ve'e biate bi orge bisaman, a ve nye : ane a nga ke nlam. 16 Eyoñ a nga kui be ntyi, a nga sili nye na, Za nyina, A ngo jam ? Ane a nga kate nye mam mese mô't ate a nga bo nye. 17 Nye na, A te ve me biate bi orge bisamane bi; amu a te jô na, Te bulane be nyo ntyi te ke jôme mo. 18 Ane a nga jô na, Tabe'e si, A ngo jam, akekui w'ayem ane jam ete d'aye bo ; amu mô't ate a ye bo te wo'an, akekui a ye mane kôm ajô di den.

4 Ane Boaz a nga ke mbé akak, a tabe si wôé: a teme na, évuvuman Boaz a nga jô je é nga lô't ; ane a nga jô nye na, A mô, Tame yale nne, ô zu tabe si va. Ane a nga yale wôé, a tabe si. 2 Ane a nga nyoñe bôt awôme ya benya bôtô ya nlam, a jô na, Taba'ane si va. Ane be nga tabe si. 3 Ane a nga jô mô't a vumane be bebé na, Naomi, nyô a nga bulan a so'o si ya Moab, a kuan éfuse si mojañe wongan Élimélec : 4 ane m'ate simesane na m'ayiane kate wo jam ete, a jô na, Kuse'e je bôt be to ba be lô, a benya bôtô bam be lô. Nge w'aye kôté je, kôté'é : ve nga w'aye kôté je, kate'e ma, me yem ; amu mô't mfe ya kôté je a nji bo ve wo ; ma ke me ne mvuse jôé. Ane a nga jô na, M'aye kôté je. 5 Ane Boaz a nga jô na, Môs w'aye kuse si éte be Naomi, w'ayiane fe kuse je a Ruth ngone ya Moab, nga mô't a nga wu, a bete jôé ya mô't a nga wu mfa'a ya biôm a nga lik. 6 Ane mô't a vumane be bebé a nga jô na, Me se ngule ya kôté je mfa'a wom, me za ndamane biôm biam : womien nyoñe' éto jame ya kôté je ; amu me se ngule ya kôté je.

7 Bôte ya Israël be nga bili éyeme ji melu mvus mfa'a ya mô't a kôté biôm a nyô a folane biôm, ane mam mese m'aye bo ntiñetan : mô'te wua a nga bo a va' ékôndé abo, a ve je mô't mbok ; jam ete e mbe ndeme ya yebe atiñ be bôte ya Israël. 8 Ajô te mô't a vumane be bebé a nga jô Boaz na, Kuse'e je mfa'a wôé. Ane a nga vaa ékôndé abo. 9 Ane Boaz a nga jô benya bote, a bôte bese na, Mia mi ne bengaa môse wu, ane m'ate kuse biôm bise bi mbe biôm bi Élimélec, a biôm bise bi mbe biôm bi Kiljon a Machon, be Naomi. 10 Nalé fe Ruth ngone ya Moab, nga Malchon, me kuse ya nye a bo minga wom, a bete jôé ya mô't a nga wu mfa'a ya biôm a nga lik, nalé jôé ya mô't a nga wu d'aye bo te jañ mfa'a ya bobenyañe bé, a mbé ya nda jé : mia mi ne bengaa môse wu. 11 Ane bôte bese be nga to mbé akak, a benya bôtô, be ga jô na, Bia bi ne bengaa. Jehova a bo'o minga a zu nda jôé le aval ane Rachel a Lea, mbe bete bebaé be nga lôñ nda bôt Israël: bo' éwôlô Éphrata, a wum Bethléhem. 12 nda bôte jôé é bo' aval ane nda bôte Pérets, nyô Tamar a nga biaé Juda, mfa'a ya mvoñe bôt Jehova a ye vo wo be ésoé minga ji.

13 Nalé ate Boaz a nga nyoñe Ruth, ane a nga bo minga wé; ane a nga ke be nye, ane Jehova a nga ve nye ngule ya nyoñ abum, ane a nga biaé mona fam. 14 Ane binga be nga jô Naomi na, Jehova a bo' ébotan, nnye ate a nga bo te li'i wo te mô't a vumane wo bebé môse wu; a jôé dé e wumu' Israël éte. 15 Nnye ate a ye beta ve wo ngule nyô, a ba'ale wo éyoñ w'aye bo nnôm; amu nyo mbom a nye'e wo, nnye ate a ne wo mvaé a dañe bo be fam zañbwa, a te biaé nye. 16 Ane Naomi a nga nyoñ mon ate, a bôte nye tôé, a ba'ale nye. 17 Ane binga ya ja dé be nga yôlé nye jôé, a jô na, Mon a bialéya Naomi; ane be nga yôlé nye jôé na Obed: nnye a ne ésa Isai, ésa David.

18 Miaé mi bôte mi Pérets mi: Pérets a nga biaé Hetsron, 19 ane Hetsron a nga biaé Ram, Ram a nga biaé Amminadab, 20 Amminadab a nga bié Nachschon, Nachschon a nga biaé Salmon, 21 ane Salmon a nga biaé Boaz, Boaz a nga biaé Obed, 22 Obed a nga biaé Isaï, Isaï a nga biaé David.

Rev. Matthias MEYE
Secrétaire Général 1961.....